

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.872/2018/9.

A tanács tagjai: dr. Magosi Szilvia a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Madarász Anna bíró, dr. Vasady Loránt Zsolt bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Sándor Szegedi Szent-Ivány Komáromi Eversheds Sutherland Ügyvédi Iroda (: dr. Sándor Péter ügyvéd)

Az alperes: alperes neve (alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Sárközy Gergő ügyvéd

A per tárgya: vételártartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.116/2017/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Székesfehérvári Járásbíróság 2.P.20.488/2015/40.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes az alapításától kezdve tagja és ügyvezetője volt a főként kőbányászati tevékenységet folytató D. Kft-nek (a továbbiakban: D). A társaságnak 2006. október 21-én vált tagjává a B. Kft., valamint a DB. Kft.. Az utóbbinak a felperes ügyvezetője és részbenei tulajdonosa volt. 2008. január 28-tól 2009. december 9-ig a felperes az alperes mellett önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetője volt a D-nak. Baráti kapcsolatban állt K. J-el, aki tagja és ügyvezetője volt a R. Kft.-nek (a továbbiakban: R1), amely üzleti kapcsolatban állt a D-L Kft.-vel. A R1 rendszeresen vásárolt bányászott követ a D-től és végzett fuvarozást az általa üzemeltetett bányáknál, ahol K.J. bányavezetőként is dolgozott. A két cég kölcsönösen számlázott egymásnak, az elszámolás havonta történt közöttük. A R1 2011. május 31-i megszűnt. Időközben létrejött a Kovács József

érdekeltségébe tartozó R-K Kft. (a továbbiakban: R2), amely a Rizalittal azonos tevékenységi körrel, azonos üzleti kapcsolatot alakított ki a Dolomittal.

- [2] A D-L Kft. és a R1 a PL Kft.-től (a továbbiakban: PL) gépjárműveket bérelt. A D-L Kft. által bérelt egyik gépjármű (Seat ALHAMBRA típusú személygépkocsi) a Rizalit építésvezetője, a másik gépjármű (Volvo XC90 típusú személygépkocsi) K. J. használatában állt. A R1 által bérelt Audi ALLROAD típusú személygépkocsit a R1 könyvelője - aki a felperes felesége volt - használta. A R1 bérelt még két IVECO tehergépjárművet is, amelyek közül a forgalmi rendszámút maga használta, a forgalmi rendszámú pedig a D használatában állt. A R1 volt, hogy késedelembe esett a bérleti díjak fizetésével, ezért K.J. azzal a kéréssel fordult a D ügyvezetőihez (a felpereshez és az alpereshez), hogy amíg a másik cége át nem veszi a tartós bérleti szerződéseket, addig a D lépjen átmenetileg bérlőként a R2 és a D-L Kft. helyébe a PL bérbeadóval fennálló szerződésben úgy, hogy a gépjárművek használatát illetően nem történik változás. A tartós bérleti szerződésekben bekövetkező alanycseréről a D képviselőjében eljárva a felperes 2009. január 1-jén és február 1-jén megkötötte a PL-lel az írásbeli megállapodásokat.
- [3] A D 2009. május 21-én 985.863 forint, május 28-án 1.263.261 forint, október 2-án 994.194 forint, október 7-én 1.500.000 forint bérleti díjat fizetett a PL-nek. A PL 2009 novemberében felmondta a szerződéseket, az autókat visszavette. A D 2009. december 14-én megfizetett PL-nek 4.020.876 forintot és az Audi ALLROAD típusú személygépkocsi kivételével a gépjárműveket ismét bérbe vette.
- [4] Az alperes a D képviselőjében eljárva 2009. december 28-án a D által használt IVECO gépjármű kivételével a gépjárműveket bérbe adta a R2-nek. A PL a bérleti díjak nemfizetése miatt 2010. május 10-én ismét visszavette a gépjárműveket, és pert indított a D ellen, amely a felek egyezségével ért véget. Az egyezség keretében a D 8.500.000 forint megfizetésére volt köteles. A 2009. december 14-ig teljesített fizetésekkel együtt a D 2015. április 15-ig összesen 20.321.571 forintot fizetett meg a PL-nek, amelyből az általa használt IVECO gépkocsi bérleti díja 2.625.000 forint, maradványértéke 1.835.386 forint, árfolyam-különbözete 659.238 forint volt. A R2 kompenzálás útján 2.625.000 forint bérleti díjat fizetett meg a D-nek.
- [5] A felperes és tulajdonostársa a DB Kft.-ben meglévő üzletrészét a 2010. január 11-én megkötött szerződéssel átruházta az alperesre. A szerződés alapján az alperesnek a felperes felé 4.000.000 forint vételárfizetési kötelezettsége keletkezett, amelyet nem teljesített.
- [6] A D és az alperes között a társaság taggyűlésének jóváhagyásával 2015. június 2-án engedményezési szerződés jött létre, amellyel a D az alperesre engedményezte a gépjármű bérleti szerződések átvállalásával a felperes mint volt ügyvezető által a társaságnak okozott 20.539.433 forint kár megtérítése iránti követelését, annak valamennyi járulékával együtt.
- [7] A D taggyűlése az 1/2016.05.17. számú határozatával döntött a volt ügyvezető elleni kártérítési követelés érvényesítéséről. A 2/2016.05.17. számú határozattal megerősítette és jóváhagyta, hogy a társaság a kártérítési követelést az alperesre engedményezze a már megkötött engedményezési szerződéssel. 3/2016.05.17. számon pedig arról hozott határozatot, hogy megerősíti az engedményezést jóváhagyó 2015. június 2-án meghozott taggyűlési határozatot.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 365. § (1) bekezdésére alapított keresetében 4.000.000 forint és ezen összeg után 2010. június 1-től a kifizetésig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A felperes felé fennálló vételártartozását nem vitatta, azzal szemben a D által rá engedményezett kártérítési követelés beszámítását igényelte. Előadta, hogy a felperes a 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (2) bekezdése alapján tartozik kártérítési felelősséggel, mivel észszerűtlen, indokolatlan, kellő ellentételezés nélküli

kötelezettséget vállalt a társaság nevében a R1 és a D-L Kft. tartós bérleti szerződésének átvállalásával, amelynek eredményeként a társaságnál vagyonszerzés következett be. A PL részére az átvállalt kötelezettség teljesítése során a D 20.321.571 forintot fizetett. Az általa használt IVECO gépjárműre ebből 5.013.939 forintot fizetett, 2.625.000 forint bérleti díj térült meg, ezért 12.682.632 forint a kára, amelyet a felperes megtéríteni tartozik.

- [10] A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Elsődlegesen az alperes keresetösségi jogának hiányára hivatkozott. Másodlagosan azzal védekezett, hogy az eljárása nem volt jogellenes, ezért az ügyvezetői felelőssége nem állapítható meg. Amennyiben a felelőssége fennállna, a beszámítási kifogás ténylegesen kimutatható kár hiányában alaptalan. A szerződések átvállalása az alvállalkozók (R1, R2) D-vel szembeni követeléseinek kiegyenlítését célzó fizetési konstrukció volt. Az átvállalt bérleti díjat a D beszámította az alvállalkozóknak járó díjakba, illetőleg az alvállalkozók csökkentették a díjaikat.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletével helyt adott a keresetnek. Az indokolása szerint az alperes a régi Ptk. 365. § (1) bekezdése szerint köteles az üzletész vételárának megfizetésére. A 2015. június 2-án kelt engedményezési szerződéssel a D rá engedményezte a gépjárművek bérleti szerződéseit átvállalása folytán őt ért kár megtérítése iránti igényét. A felperes alaptalanul hivatkozott a vele szembeni követelés elévülésére. A 2016. május 17-i taggyűlési jegyzőkönyvből kitűnően a társaság határozott a kártérítési igény érvényesítéséről, valamint jóváhagyta a követelés alperesre történt engedményezését, és megerősítette az erről szóló 2015. június 2-án meghozott határozatát. A Dt kártérítési igényt, azaz pénzkövetelést engedményezett, amelynek nem volt jogszabályi akadálya, ez okból az ügylet semmisségét megállapítani nem lehetett. Az alperes nem ellenezte a szerződések átvállalását. A döntésében az ügyletnek a D gazdasági erejéhez mért jelentéktelen súlya és K.J.-hez fűződő baráti, bizalmi kapcsolata játszott szerepet. A jog társadalmi rendeltetésével összeegyeztethetetlen az az eljárása, amellyel a szerződés átvállalására vonatkozó közös döntés kedvezőtlen anyagi következményeit az engedményezéssel kizárólag a felperesre kívánta hárítani. A D és az alperes között létrejött engedményezési szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, így a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.
- [12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 701.000 forint első- és másodfokú perkiöltséget.
- [13] Az indokolásában kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése szempontjából releváns tényállást a rendelkezésére álló adatok alapján helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetése azonban nem helytálló. A jogvita tárgyát - tekintettel arra, hogy a vételártartozás iránti kereseti követelés nem volt vitatott a felek között - kizárólag az alperes beszámítási igénye képezte. A beszámítási igény vonatkozásában elsődlegesen abban kellett állást foglalni, hogy létrejött-e az igény alapja, az igényből fakadó követelések személyhez kötöttek-e, lehetséges-e az engedményezésük, az ezzel kapcsolatos jogátruházás a jóerkölcsbe ütközik-e, avagy tisztességtelen. Az igényérvényesítést gátló kifogások tisztázását követően pedig abban kellett állást foglalni, hogy a kárigény érdemben és összecszerűségében megalapozott-e.
- [14] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy amennyiben a per tárgyát képező tartozásátvállalásra irányuló szerződések a cég vagyonát indokolatlanul csökkentették, az ebből eredő kárigény nem csupán akkor keletkezett, amikor a lízingcég a díjak nemfizetéséből eredő igényét perben érvényesítette a D-vel szemben, hanem minden egyes törlesztés alkalmával kár érte a társaságot. Ennek megfelelően nem csupán a perbeli egyezség alapján kifizetett összegek, hanem a szerződés létszakaszában vagy az újraaktivált szerződés létszakaszában fizetett összegek is kárként

jelentkeznek. Az ezzel kapcsolatos kárigény az ügyvezetővel szemben kizárólag a károsult társaság döntése alapján érvényesíthető. Főszabály szerint a szolgáltatások forgalmi jellegűek, így a felek vagyonának aktív és passzív részei egyetemleges vagy különös jogutódlás tárgyai lehetnek. A vagyonsökkenésből eredő kárigény nem személyhez kötött követelés. A Gt.-nek nincs arra utaló szabálya, hogy a társaság vagyonsökkenésből eredő kárigénye ne lenne átruházható, annak érvényesítésére kizárólag a társaság lenne jogosult. A kárigény a D-t a kár bekövetkeztekor már megillette, így az igény érvényesítésének lehetősége is. A követelés-átruházásól, az engedményezésről való döntés a társasági jog szabályainak megfelelően történt. A társaság arról alakszerű határozatot hozott, még ha a döntését már a perindítást követően hozta is meg.

- [15] A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal ellentétben az engedményezést nem látta tisztességtelennek vagy a jóerkölcsbe ütközőnek. A kártérítési követelés átruházásáról való rendelkezés önmagában nem tiltott. Az a körülmény, hogy az engedményes olyan személy, akinek együttes károkozói minősége a felperes mellett felmerül, önmagában még nem teszi jóerkölcsbe ütközővé az engedményezést. A jelen perben erre irányuló kereset hiányában csak az volt elbírálni, hogy a felperessel szemben fennáll-e a társaság kártérítési követelése. A felperes és az alperes közötti felelősség arányában való elszámolásra csak a felperes erre irányuló keresete esetén lett volna lehetőség.
- [16] A R1 és a D között több éves vállalkozási szerződéses kapcsolat állt fenn, amelynek keretében a R1 a lízingelt termelőeszközök egy részével, a tehergépjárművekkel nyújtott szolgáltatást a D-nek. A vállalkozói díjban a termelőeszközök költségei, így a lízing költségei is meg kellett, hogy jelenjenek. A felperes azzal magyarázta a tartozásátvállalás indokoltságát, hogy a lízingelt gépjárművek folyamatos termelésben tartása a D érdekében állt, és mivel késedelmesen fizetett a R1-nek, felmerült a veszélye, hogy a gépjárművek kiesnek a termelésből, amely a D számára is hátrányt jelentett volna. Az átvállalt szerződések tárgyai azonban részben olyan gépjárművek voltak, amelyeknek a D termelésével, gazdálkodásával nem volt közvetlen összefüggése.
- [17] A személygépkocsik a termelésbe be nem vont presztízs gépjárművek voltak. Önmagában ezen gépjárművek utáni fizetési kötelezettség átvállalása nem észszerű még abban az esetben sem, ha bizalmi viszony állt fenn a D és K.J. között. Az egyik személygépkocsit a D-L Kft. bérelte anélkül, hogy a D bármilyen szerződéses kapcsolatban állt volna. Ehhez képest a felperesnek kellett volna igazolnia a perben, hogy miért számított a tartozásátvállalás a D részéről észszerű gazdasági döntésnek, miként történhetett meg a fizetett bérleti díjak elszámolása a számviteli szabályok szerint, és miként volt ez a társaság számára kedvező, de legalábbis nem hátrányos.
- [18] A R1 által bérelt, a termelésben ténylegesen igénybe vett gépjárművek vonatkozásában a tartozásátvállalás racionalitása akkor állapítható meg, ha ez az állandó költségelem kikerül a vállalkozói díjból, vagyis a vállalkozói díj csökkentése érhető el. A felperes azt állította, hogy az átvállalt tartozásoknak az „elkompenzálására”, beszámítására került sor. A másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredménye arra vezetett, hogy ténylegesen nem lehetett megállapítani a kompenzálás tényét. A felperes a másodfokú eljárás során azt állította, hogy a R1t által kiállított számlák csökkentett összegű vállalkozói díjat tartalmaztak, azt is figyelembe véve, hogy K.J.megbízási díjával, a R1 munkagépei által felhasznált üzemanyag költségekkel és P. I. lakásvásárlásával kapcsolatos kiadásokkal csökkentették a számlatartalmat. Ennek tényét és részbeni számszaki levezetését a felperes K. J. és P. I. tanúk vallomásaival kívánta bizonyítani. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a számláknak valós gazdasági eseményeket kell tükrözniük. A Pp. a szabad bizonyítás elvén áll, de nem megengedhető, hogy elsősorban szigorú könyvelési adatok, bizonylatok helyett tanúvallomásokkal pótolják az olyan alapidokumentumokat, alapmegállapodásokat, amelyek a kiállított számlák tartalmára jelentős összegű kihatással bírnak. A tanúk meghallgatásához kellő okirati bizonyíték hiányában nem fűződik olyan meggyőző erő, amely a kompenzálási megállapodást és ennek a kompenzálásnak a tényleges megtörténtét igazolhatta volna. A másodfokú bíróság ezért a tanúbizonyítási indítványt elutasította. Alapbizonylatok

hiányában a felperesnek azt kellett volna kimutatnia, hogy mi volt a szokásos vállalkozói díjban feltüntetett tevékenység díjazása a kompenzációs megállapodás előtt, és ehhez képest milyen változás következett be, megfeleltethető-e az a lízingdíj kompenzációnak. A R1 tevékenységét figyelembe véve a kompenzációs megállapodás megkötése utáni egységár változására a fuvarozott, bányászott mennyiség feltüntetése, és a mögöttes szállítólevelek, munkáról kiállított jegyzőkönyvek, egyéb okirati dokumentáció szolgálhatott volna alapul. A bíróságot ugyanakkor nem terhelte tájékoztatási kötelezettség a felajánlott bizonyítás eredményessége és alkalmassága tekintetében. A felperes által hivatkozott kompenzációs megállapodás tartalmát kétségessé tette az a K. J. által is előadott körülmény, miszerint a tartozásátvállalást követően a megállapodás ellenére nem a D fizette a lízingdíjakat, hanem ő maga, illetve több hónapon keresztül a D részéről egyáltalán nem történt fizetés. A megállapodás állított tartalmától mindkét fél részéről eltérő magatartás kétségessé tette magának a megállapodásnak a tényét is. Mindezek eredményeként a másodfokú bíróság a bizonyítékok együttes mérlegelése mellett nem látta megállapíthatónak, hogy a felek között létrejött volna beszámításra vonatkozó megállapodás, milyen tartalommal, és milyen módon. A felperes állította, hogy a D volt több mint 10.000.000 forint kompenzálható tartozása. Az alperes azonban rámutatott arra, hogy a becsatolt kompenzációs megállapodások időszakában változó volt, hogy éppen melyik társaságnak volt a másikkal szemben tartozása. A felperes nem mutatta ki a per során, hogy a tartozásátvállalásokat megelőző időszakban az általa állított jelentős mértékű tartozása állt volna fenn a D-nek. A tartozásátvállalás motívuma szempontjából az átvállalást megelőző időszaknak volt jelentősége. A másodfokú bíróság erre nézve további tényállítást és bizonyítást nem tartott szükségesnek, mert ha lett is volna folyamatosan beszámítható tartozása a D-nek, a felperes azt, hogy a kompenzációs megállapodás létrejött, és milyen tartalommal, nem tudta bizonyítani.

- [19] Mivel észszerű módon elszámolható tartozások nem álltak fenn, nem igazolt az a felperesi állítás, miszerint a tartozásátvállalások észszerű döntések voltak, a D érdekeit szolgálták. A D-t ebből eredően a kifizetett lízingdíjak körében kár érte. A kár mértékét számszakilag a felperes nem vitatta. Az alperes igazolta a PL felé történt kifizetéseket és abból levonta a D által használt IVECO lízingdíjait, valamint a R2 által megfizetett bérleti díjakat.
- [20] A másodfokú bíróság utalt továbbá arra, hogy amennyiben az alperes is kárt okozott ügyvezetőként a D-nek, úgy ez esetben felmerülhet az ügyvezetők együttes felelőssége, amely igényérvényesítéstől a felperes nincs elzárva. A jelen perben azonban erre irányuló másodlagos kereseti kérelmet nem terjesztett elő, ennek elbírálására nem volt lehetőség.
- [21] A beszámítás révén a kereset tárgyát képező vételár követelése elenyészett, így a másodfokú bíróság a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [22] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (3) bekezdésében, 206. §-ában, a Gt. 30. § (2) bekezdésében, 141. § (2) bekezdésében *n*) pontjában, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésében, 328. §-ában, 342. § (2) bekezdésében, 344. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [23] Az alperes nem rendelkezett a beszámítási kifogás útján érvényesített igény vonatkozásában keresetösségi joggal. A Gt. 141. § (2) bekezdés *n*) pontja értelmében mindaddig, amíg a taggyűlés a követelés érvényesítéséről nem döntött, azaz mindaddig, amíg az igényről nem rendelkezett, ilyen igény az ügyvezetővel szemben nem érvényesíthető. Az engedményezési szerződés aláírásakor még nem hozott döntést a taggyűlés, így a követelés nem volt engedményezhető. Taggyűlési határozat hiányában sem a társaságnak, sem az alperesnek nem volt igényérvényesítési joga. A BH2017. 407. számú eseti döntésben a Kúria arra mutatott rá, hogy a korábbi ügyvezető perlési lehetősége kapcsán elsődlegesen maga a társaság taggyűlése tudja megítélni, hogy a korábbi vezetés mennyire szolgálta

a társaság érdekeit. Mindez egybevág a felperesi állásponttal, miszerint a Gt. 30. § (2) bekezdése szerinti felelősséget kizárólagos hatáskörrel a taggyűlés vizsgálhatja meg és bírálhatja el, külső harmadik személy nem. Téves a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy taggyűlési határozat hiányában is lehetősége van a társaságnak a kárigényről rendelkezni akár személyesen, akár engedményezés útján. A taggyűlési határozat hiánya utólagosan nem pótolható. Az engedményezés létre sem jöttnek minősül, követelésről ugyanis legkorábban az érvényesítéséről döntő taggyűlési határozat meghozatalát követően lehet beszélni. Az engedményezésre és a követelés átruházására vonatkozó határozatot a társaság 2015. június 2-án meghozta. E határozat felhatalmazta az ügyvezetőt az engedményezési szerződés aláírására. Az engedményezési szerződés megkötése után egy évvel és a beszámítási kifogás előterjesztését követően 2016. május 17-én meghozott taggyűlési határozat utólagosan nem pótolja a keresetösség hiányát. A társaság tagja a társaság ügyvezetőjével szemben saját nevében nem, hanem csak a társaság részére támaszthat kártérítési követelést (BH1997. 329.). Az alperes az engedményezéssel visszaélésszerű joggyakorlást folytatott, hiszen azzal, hogy a társaság kárigényét saját magára engedményezte, a tilalmazott helyzetet hozta létre.

- [24] A perbeli esetben hiányzik a kár megállapításához szükséges jogellenesség, azaz az ügyvezetői felelősség a felperes oldalán a Gt. 30. § (2) bekezdése alapján nem állapítható meg. A lízingszerződések átvállalásának oka nem az volt, hogy az eszközök folyamatos termelésben tartása érdekében állt a D-nek, hanem az, hogy a D ezúton fizesse ki alvállalkozóit figyelemmel a feljükk fennálló folyamatos tartozására. A lízingszerződések átvállalása egy, a D által az alvállalkozói követelések kiegyenlítését célzó fizetési konstrukció volt. A D átvállalta a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeket és ennek ellenében kifizetettnek tekintették az alvállalkozókkal szemben keletkező ugyanilyen nagyságrendű tartozásokat. A felperes 2017. január 13-i meghallgatásán előadottak szerint az átvállalás azért állt a D érdekében, mivel K.J. bizalmi állást látott el a társaságnál, kapcsolati tőkéjén keresztül megrendeléseket szerzett, ezért a D-nek elemi érdeke volt a vele, és így az alvállalkozókkal fennálló jó kapcsolat megőrzése. A D a lízingszerződések átvállalásával így kívánta enyhíteni az alvállalkozók pénzügyi nehézségeit, amelyet jórészt az ő tartozásai idéztek elő. Mindez tehát a D-nél nem közvetlen, pénzben számszerűsíthető gazdasági előnyként jelentkezett, hanem közvetett módon azzal, hogy a fennálló jó üzleti kapcsolat megőrzése a D üzleti érdeke volt. A D jelentős összegű havi árbevételére figyelemmel az átvállalás kockázata elenyésző volt. Az ügyvezetői felelősség megállapításához szükséges kirívóan észszerűtlen kockázat már csak erre tekintettel sem állapítható meg.
- [25] A szerződések átvállalásáról az alperes - aki a D többségi tulajdonosa és ügyvezetője volt - előzetesen tudott, és abba beleegyezett. A felperes a DB Kft.-n keresztül - akinek ügyvezetője és 96,66%-ban tulajdonosa volt - közvetett tulajdonosa volt a D-nek. Az átvállalásba tehát nemcsak a D ügyvezetői egyeztek bele, hanem a döntésük egyben a társaság döntése is volt. Az ügylet létrejöttéhez nem volt szükség taggyűlési jóváhagyásra, határozatra, elegendő volt a tagok szóbeli megegyezése. Nem jár kártérítés abban az esetben, ha a kárt a károsult beleegyezésével okozták. Az, hogy a D tagjai, azaz a társaság a szerződések átvállalását jóváhagyta, önmagában kizárja az ügyvezető magatartásának jogellenességét.
- [26] Irreleváns az a körülmény, hogy két gépjármű a D-L Kft.-től került átvállalásra, mivel ezek a gépjárművek is a R1 használatában álltak.
- [27] A felperes rámutatott arra is, hogy a szerződések átvállalását követő kompenzálásra semmilyen ráhatása nem volt, a kompenzáció végrehajtása már az átvállalásra vonatkozó döntés meghozatalát követően történt. A felelősség szempontjából - a másodfokú bíróság álláspontja szerint is - a döntés meghozatalát alátámasztó körülményeknek, és nem az azt követő eseményeknek kellett jelentőséget tulajdonítani. A másodfokú bíróság tévedett, amikor a felelőssége szempontjából irreleváns körülmények bizonyítására hívta fel. A kompenzációban nem vett részt, így erről tudomása sem lehetett. A R1 megszűnése óta a dokumentumok selejtezésre kerültek. K.J.-től kapott információk alapján a D és az alvállalkozók az oda-vissza történő kompenzálások eredményeképpen állítottak ki

számlákat, így a kompenzációt önmagában a D iratanyagából (számveteli bizonylatokból) megállapítani nem lehetett. A kompenzáció tényleges megtörténtét egyedül tanúkkal volt lehetséges igazolni. E bizonyítási indítványt azonban a másodfokú bíróság alaptalanul és okszerűtlenül elutasította. A D és az alvállalkozók egymással fennálló viszonylatában a megfelelő dokumentálásért és a számveteli rend megtartásáért a belső ügyvezetői munkamegosztás alapján kizárólag az alperes és K. J. volt a felelős. A nem megfelelő bizonylatolásból eredő bizonyíthatatlanság ezért nem róható a terhére. Az ügyvezetői tisztsége megszűnt, üzleti érdekeltségeit az alperes részére eladta. 2017 év végén a D. vonatkozásában közvetlenül nyilvánvalóan semmit nem tudott volna bizonyítani. Az okirati bizonyítás lehetetlenné válása nem róható a terhére, a másodfokú bíróság ezért is alaptalanul zárta el a bizonyítás lehetőségétől.

- [28] A másodfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kompenzációra vonatkozó megállapodás tartalma nem állapítható meg. Egy szóban létrejött megállapodás tartalmát elsődlegesen az azt megkötő felek tudják igazolni. A személyes nyilatkozata és K.J. tanúvallomása az elsőfokú bíróság előtt igazolta a lízingdíj kompenzációra is kiterjedő megállapodást azzal, hogy annak részletes tartalmát a bíróság akkor nem vizsgálta. A másodfokú bíróság részére a megállapodás pontos tartalmát K. J. tudta volna igazolni, de az ő tanúkénti meghallgatását a bíróság kizárta. Önmagában abból a körülményből nem következtethetett volna a megállapodás hiányára, hogy K. J. a szerződések átvállalását követő néhány hónapban még maga fizette be a lízingdíjakat a PL részére. A perben az első- és másodfokú eljárásban egyaránt előadta, hogy K.J. összesen egyhavi lízingdíjat fizetett meg. A másodfokú bíróság nem hívta fel e körülmény igazolására. K. J. tanúként nyilatkozhatott volna erről. A kompenzáció létrejöttére lehetett következtetni abból, hogy a felek mindig is a kompenzációs megállapodásban foglaltak szerint jártak el, és ennek megfelelően a D az általa kifizetett lízingdíjak vonatkozásában soha sem érvényesített igényt az alvállalkozókkal szemben. Nem tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság annak sem, hogy az alperes 4.000.000 forint vonatkozásában 2010 januárjában tartozáselismerő nyilatkozatot tett, amikor már tudott az állítólagos károkozásról. Az alperes által a per irataihoz becsatolt kompenzációs megállapodások alapján látható, hogy a D állandó tartozásos helyzetben volt az alvállalkozókkal szemben. A kompenzációs megállapodásokból eredően 13.467.247 forinttal tartozott, amely meghaladta a kárigényét. Megállapítható tehát, hogy a szerződések átvállalásával, és a díjak kifizetésével vagyonsökkenés nem következett be. Megalapozatlanul és iratellenesen jutott a másodfokú bíróság arra a megállapításra, hogy nem állt fenn kompenzálható vállalkozói díjkövetelés.
- [29] A kárösszepszerűsége tekintetében a másodfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül elfogadta az alperes által előadottakat arra hivatkozással, hogy az nem volt vitatott. Ezzel szemben mindig az volt a felperesi álláspont, hogy még ha tényszerű is volna a kárként állított 12.682.632 forint, a D akkor sem szenvedett el vagyonsökkenést, hiszen ezen összeggel szemben áll az alperes által becsatolt kompenzációs megállapodások alapján az alvállalkozók felé fennálló 13.467.247 forint összegű tartozása. A 12.682.632 forinttal szemben legfeljebb 5.500.672 forint összegű kár mutatható ki, amely feleződik az ügyvezetők között [régi Ptk. 344. § (1) bekezdés]. A perben kármegosztásra irányuló másodlagos kereseti kérelem nem volt előterjeszthető. Kármegosztásnak lett volna helye, amelyet a másodfokú bíróságnak a beszámítási kifogással érvényesített követelésösszepszerűségének meghatározása során kereseti kérelem hiányában is értékelnie kellett volna.
- [30] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok felülmérlegelésére irányul, a súlyos okszerűtlenséget azonban a felperes nem a bizonyítékok és a rendelkezésre álló nyilatkozatok összevetésével kívánta alátámasztani, hanem a saját állításait változtatta meg. Nem az okozott nehézséget a számára, hogy nem tudta okiratokkal bizonyítani a K.J.-vel létrejött szóbeli megállapodást, hanem az, hogy elő sem tudta adni, hogy e megállapodás egyáltalán milyen tartalommal jött létre. A felülvizsgálati kérelmében elismeri, hogy a kompenzációt a D iratanyagából megállapítani nem lehet. A

másodfokú eljárásban úgy módosította nyilatkozatát, hogy lehetőség szerint arra papír már „ne kerülhessen elő”, és kizárólag bizonyítéka a barátja és üzlettársa, K.J. tanúvallomása lehessen. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy nem megengedhető szigorú könyvelési adatok, bizonylatok helyett tanúvallomásokkal pótolni az olyan alapidokumentumokat, alapmegállapodásokat, amelyek a kiállított számlák tartalmára jelentős összegű kihatással bírnak. A jelen esetben ezen kívül az indítványozott tanúk vonatkozásában még azt sem lehetett megállapítani, hogy a felperes változó tényelőadásait milyen tartalmú tanúvallomások támasztanák alá, mivel a felperes maga sem tudta a szóbeli megállapodás tartalmát konzekvensen előadni. A 2017. január 13-i tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a tartozásátvállalásának nem a gazdasági előnyszerzés, hanem a K. J.-vel való jó kapcsolat fenntartása volt az elsődleges célja. Szó sincs tehát kompenzálásról, csökkentett alvállalkozói díjakról, és a magasabb fokú gondosság körében elvárható gazdasági előnyszerzésről. Csak a K. J. való jó kapcsolat fenntartását jelölte meg a felperes. Ezt erősítette meg K. J. tanú is, amikor úgy nyilatkozott ugyanezen a tárgyaláson, hogy a D-nek nem származott közvetlenül gazdasági előnye abból, hogy a lízingszerződéseket átvállalta.

- [31] A szavak általánosan elfogadott jelentése szerint a Gt. 141. § (2) bekezdés *n)* pontjából nem az következik, hogy taggyűlési hozzájárulás nélkül nincs igény, hanem az, hogy a már létrejött igényt taggyűlési hozzájárulás nélkül nem lehet érvényesíteni. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés nem létrehozza az igényt, hanem csak annak érvényesíthetőségét köti egy - a kisebbségvédelem szempontjából lényeges - további feltételhez.
- [32] A másodfokú bíróság saját maga állapította meg ítéletében, hogy állást kellett foglalnia a kárigény érdemében és összecszerűségében. Ennek megfelelően a megállapításánál mérlegelte a kifizetésekről szóló bizonylatokat, levonva a követelésből az IVECO lízingdíját, illetve a R2 által kifizetett díjakat. Az elsőfokú eljárásban az alperesi számítást vitató konkrét előadást a felperes nem is tett. A másodfokú bíróság a bizonyítási eszközöket megfelelően mérlegelte, és abból okszerű következtetéseket vont le. A kármegosztás körében körültekintően, a régi Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt kérelemhez kötöttségre figyelemmel járt el.
- [33] A taggyűlési hozzájárulás a perbeli igényérvényesítéshez az ítélethozatalt megelőzően megtörtént. A perbeli legitimációt igazolható módon orvosolta. Értelmezhetetlen az a felperesi állítás, hogy mindenféle jognyilatkozat (megállapodás, beszámítás) nélkül, önmagában a D kiragadott fennálló tartozása kioltja a kártérítés akkor még nem is esedékes összegét.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [34] A régi Pp. 270. § (2) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés esetén teszi lehetővé. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi eleme a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [rég Pp. 272. § (2) bekezdés]. A régi Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között, azaz csak a felülvizsgálati kérelemben megsértettként megjelölt jogszabályhelyre és az előadott indokokra figyelemmel vizsgálható felül.
- [35] A felperes a beszámítási kifogás vonatkozásában előterjesztett rendkívüli perorvoslatát megalapozó jogsértést az ügyvezetői felelőssége téves megítélésében, a kármegosztás mellőzésében, valamint az alperes keresetőségi jogának megállapításában határozta meg.
- [36] A keresetőségi jogot illetően a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott régi Ptk. 328. §-ában, Gt. 141. § (2) bekezdés *n)* pontjában foglaltakat, mert a perbeli engedményezésre - arra is tekintettel, hogy a D alapító okirata az új Ptk. hatályba lépését követően első alkalommal 2015. január 30-án módosult - a 2013. évi CLXXVIII. törvény (új Ptk.) 12. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján az új Ptk. rendelkezései alkalmazandók. Az új Ptk. 6:193. § (1)-(3) bekezdése, 6:194. § (1)-(2) bekezdése szerint létező és nemlétező, feltételes és feltétlen, valamint bármilyen

más követelés átruházására köthető engedményezési szerződés. A dologi jogváltáshoz, vagyis ahhoz, hogy a követelés átszálljon az engedményes vagyonaiba, az szükséges, hogy létezzen az a jogviszony, amelyből a követelés fakad. A 2015. június 2-án megkötött engedményezési szerződéssel - amelyet a taggyűlés az új Ptk. 3:188. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően jóváhagyott - a törvény értelmében az alperes megszerezte a D felperessel szembeni kártérítési követelését. Az elsőfokú eljárás alatt meghozott 1/2016.05.17. számú határozattal a D taggyűlése döntött a kártérítési igény érvényesítéséről [új Ptk. 3:109. § (3) bekezdés]. A követelés ezzel az engedményes által is érvényesíthetővé vált. A felperes mindezekre tekintettel alaptalanul vonta kétségbe az alperes keresetőségi jogát.

- [37] Az ügyvezetői felelőssége tekintetében a felperes a jogellenesség és a kár hiánya miatt hivatkozott a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára. A régi Pp. 206. §-ának felhívásával a bizonyítás eredményének mérlegelését kifogásolta. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére nincs lehetőség. Felülmérlegelésre csak akkor kerülhet sor, ha a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával, illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése, és összességükben való értékelése során okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem értékelte nyilvánvalóan okszerűtlenül, a jogerős ítélet indokai között nincs nyilvánvalóan helytelen következtetés.
- [38] A Kúria arra mutat rá, hogy az adott esetben nem csupán tartozásátvállalás (rég Ptk. 332. §) történt. A D a tartós bérleti szerződésekben a bérlői pozíciót vette át, ezáltal egyrészt őt terhelte a PL felé a bérleti díj fizetésének kötelezettsége, másrészt őt illette a gépjárművek használatának joga. A PL-től bérelt gépjárművek közül a D ugyanakkor csak egyet használt. K. J.-nek a PL és a D között a Fővárosi Törvényszéken 29.G.40.689/2012. számon folyamatban volt perben tett tanúvallomása (20. sorszámu jegyzőkönyv) alapján arra lehetett következtetni, hogy a többi gépjármű a Rizalit használatában állt. A felperes nem állította, hogy a D képviselőjében eljárva a használati jog gyakorlása ellenében kikötött volna valamilyen ellenszolgáltatást, amelynek teljesítésére a R1 kötelezettséget vállalt. A D csak a felperes ügyvezetői tisztségének megszűnése után, 2009. december végén kötött a gépjárművekre bérleti szerződéseket, amelyben a bérlő már a R2 volt. Ezt megelőzően nem volt alapja arra, hogy a PL-től bérelt gépjárművek vonatkozásában bérleti díjkövetelést kompenzáljon. A gépjárművek bérbeadásáig a D-nek a felperes szerint is kimutathatóan 5.000.000 forintot meghaladó összegű kiadása keletkezett a PL felé történt bérleti díjfizetéssel. A peradatok szerint K.J. a D helyett egy ideig fizette a bérleti díjakat. A felperes ugyanakkor nem állította, hogy a D bérleti díjtartozását a R1 átvállalta volna. Tartozásátvállalás esetén nem lehetett azzal számolni, hogy a R1 rendszeresen fizetni fog, hiszen bérlőként sem volt mindig fizetőképess. Szerződésszegéssel okozott kár megtérítése címén pedig a D csak az általa már megfizetett bérleti díjakat követelhetné volna tőle.
- [39] A felperes a R1-nek a D-vel szembeni alvállalkozói követeléseit kiegyenlítését célzó fizetési konstrukcióra a fizetési kötelezettséget megalapozó megállapodások tartalmának előadása nélkül hivatkozott. A felek az egymással szemben fennálló kötelezettségeik megszüntetéséről köthettek szerződést (kompenzációs megállapodás). A teljesítés módjában való megállapodás állításával azonban a felperes nem adott elő teljes körű tényállást. Nem csak a konkrét vállalkozói díjkövetelést nem tárta fel, de arról sem nyilatkozott, hogy a D-nek milyen jogcímen, és milyen összegben állt fenn követelése. A társaságok egymással szembeni konkrét követeléseinek előadása és bizonyítása után lehetett volna jelentősége a teljesítésre vonatkozó megállapodásnak. A kompenzációs megállapodás körében felajánlott tanúbizonyítás lefolytatása ezért szükségtelen volt. A releváns tényeket - azok előadása esetén - a társaságok könyvelése, és a gazdasági események alaptényvallomatai bizonyíthaták volna.
- [40] A perben az alperes bizonyította, hogy a gépjárművek bérleti szerződésének átvállalása a D számára vagyonszétválással járt. A felperes perbeli tényállítása elégtelen volt arra, hogy ezt megcáfolja. Abból

a tényből pedig, hogy a gépjárművek használata ellenében a R2 vállalta a D részére bérleti díj fizetését, nem arra lehet következtetni, hogy K.J. és a D között fennálló jó üzleti kapcsolat megőrzéséhez a D szívességet, ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatást lett volna kénytelen nyújtani. A nem a D által hasznosított gépjárművek bérleti szerződése átvállalásának gazdasági racionalitását, valamint azt, hogy a D károsodásával nem kellett számolni, és ténylegesen nem is érte kár, a felperes a perben nem támasztotta alá. A veszteség azért következett be, mert nem a társaság érdekeinek elsődlegessége alapján látta el az ügyvezetői megbízatását.

- [41] A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a társaság döntött a bérleti szerződés átvállalásáról, azt ugyanis nem állította, hogy a taggyűlés a hatáskörrelvonás tilalmára is figyelemmel e tárgyban határozatot hozott volna.
- [42] Amennyiben a felperes az alperessel együtt okozta a kárt a D-nek, a felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymással szemben pedig magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg [régi Ptk. 344. § (1) bekezdés]. Egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de amennyiben bármelyikük teljesít, vagy a kötelezettséget beszámítással megszünteti, a jogosulttal szemben a többiek kötelezettsége is megszűnik [régi Ptk. 337. § (1) bekezdés]. Ha valamely társkötelezett a jogosultnak kötelezettségét meghaladó szolgáltatást teljesített, a többi társkötelezettel szemben - a követelésnek őket terhelő része erejéig - megtérítési követelése támad [régi Ptk. 338. § (1) bekezdés]. A felperes a perben az alperes beszámítási kifogásának elutasítását kérte. Megtérítési követelés érvényesítése a részéről időelőtti lett volna.
- [43] A Kúria mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [44] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, így a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes jogi képvisellel felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése szerint megállapított összegű - felülvizsgálati eljárási költségét.
- [45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.
- [46] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2019. június 24.

Dr. Magosi Szilvia s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Vasady Loránt Zsolt s.k. bíró